

JAARVERSLAG 2011 SOAP!

Ondertitelpercentages

In 2011 waren de omroepen voor het eerst verplicht zich te houden aan de maximaal opgelegde ondertitelpercentages. Voorgaande jaren werden zij verplicht steeds iets meer programma's van ondertiteling te voorzien. Voor de publieke omroep geldt met ingang van 2011 de verplichting van 95%, voor de commerciële omroepen geldt een verplichting van 50%. Uit de telling die SOAP! in 2011 heeft uitgevoerd blijkt dat de omroepen zich aan de verplichting houden. SOAP! is echter niet de organisatie die controleert of deze wettelijk vastgestelde percentage daadwerkelijk worden behaald. Dat doet het Commissariaat voor de Media.

Voor RTL geldt het Mediabesluit niet omdat het hoofdkantoor gevestigd is in Luxemburg. SOAP! heeft in 2011 onderzocht of er manieren zijn waarop deze percentages ook voor RTL verplicht kunnen worden, maar is er niet in geslaagd voor dit punt een mogelijke oplossing te vinden. Het lijkt erop dat pas wanneer in Europa ondertitelpercentages worden vastgesteld, RTL deze moet gaan volgen. SOAP! betreurt deze situatie. Het is onbegrijpelijk dat een omroep met zo'n groot marktaandeel in Nederland niet verplicht kan worden ondertiteling te leveren. Daarbij is het voor de andere commerciële omroepen een vorm van concurrentie vervalsing, daar zij wel deze verplichting opgelegd hebben gekregen. Zelfs een gratis ondertitelpilot heeft RTL in 2011 afgeslagen, omdat ze bang waren voor protesten wanneer ze er weer meer mee zouden moeten stoppen.

Kwaliteit

Dit jaar heeft voor SOAP! in het teken gestaan van het onderzoek naar de kwaliteit van ondertiteling. Hiervoor heeft SOAP! een kwaliteitspanel opgericht bestaande uit 3 dove, 3 slechthorende en 3 horende mensen. Het panel is in 2011 drie maal bijeen geweest en heeft gezamenlijk geïnventariseerd wat belangrijk is aan goede ondertiteling. Aan de hand hiervan zijn twee enquêtes opgesteld. In de eerste enquête vroeg SOAP! mensen om het beoordelen van televisieprogramma's. Door de matige respons is de enquête drie maanden verlengd. Dit heeft helaas niet veel meer inzendingen opgeleverd. Uiteindelijk zijn 205 formulieren

daadwerkelijk ingevuld. De reden voor de matige resultaten ligt waarschijnlijk in het feit dat mensen niet goed begrepen dat de beoordeling voor ieder programma opnieuw ingevuld moest worden. De resultaten van de beoordeling zal worden meegenomen in het eindrapport over kwaliteit.

De tweede enquête naar de kwaliteit van ondertiteling werd in 2011 voorbereid en gemaakt en is in 2012 uitgezet. De verwerking van de uitkomsten vindt momenteel plaats.

Regionale Omroepen

SOAP! heeft dit jaar een vragenlijst verspreid onder alle regionale omroepen. Hierin werd geïnterviewd op welke wijze en met welke middelen de regionale omroepen ondertiteling leveren. Duidelijk is dat de verschillen groot zijn. Niet iedere regionale omroep heeft ondertiteling. De manier waarop ondertiteling wordt geleverd verschilt ook onderling. Sommigen kopen de ondertiteling in bij ondertitelbedrijven, bij sommigen wordt ondertiteling gemaakt door vaste medewerkers en weer anderen hebben hiervoor werkstudenten ingezet. De meesten kiezen ervoor om ondertiteling van het regionale nieuws te ondertitelen en dat dan via de carrousel te herhalen. Vaak is ondertiteling echter nog niet aanwezig op primetime.

SOAP! is naar aanleiding van deze inventarisatie in gesprek getreden met Stichting Regionale Omroep Overleg en Samenwerking (ROOS). Tijdens dit eerste gesprek is besproken dat ROOS de inventarisatie van SOAP! voor zou leggen aan de hoofdredacteurs van de verschillende omroepen. Naast de manier waarop de regionale omroepen de ondertiteling organiseren, is ook besproken wat mogelijke oplossingen zijn voor het ondertitelen van live televisie in geval van een ramp. Op dit moment is het in Nederland zo georganiseerd dat in geval van rampen de regionale zender rampenzender wordt. Hiervoor geldt echter geen ondertitelverplichting, waardoor bij rampen, zoals de Moerdijkbrand doven en slechthorenden onvoldoende geïnformeerd zijn. SOAP! heeft in gesprek met ROOS aangegeven dat zij het van belang vindt dat de regionale zenders serieus gaan nadenken over deze problemen. Het is wellicht mogelijk om met behulp van software een landelijke infrastructuur in te richten die ondertiteling op afstand verzorgt. Hierdoor kunnen de regionale zenders betere ondertiteling voor live-programma's w.o. rampen gaan leveren. Afsproken was dat de beleidsmedewerkers van ROOS onze contactpersoon bij de regionale omroepen zou introduceren. Dit hebben zij echter tot nu toe niet gedaan. SOAP! heeft grote zorgen over de voortgang van ondertiteling bij de regionale omroepen.

Ondertiteling films en dvd's

Slechts een handje vol dvd's met ondertiteling hebben we in 2011 aan onze database kunnen toevoegen. Bij weinig producenten en distributeurs bestaat het besef dat Nederlandstalige ondertiteling voor Nederlandstalige films noodzakelijk is. SOAP! heeft op meerdere manieren contact gezocht met het Nederland Filmfonds die vele Nederlandstalige films sponsort. Uiteindelijk heeft het aan het eind van het jaar geresulteerd in een bezoek. Tijdens dit bezoek hebben we de afspraken kunnen maken. Het Filmfonds zal de materialen die SOAP! heeft gemaakt over ondertiteling bij films (resultaten mini-enquête en brief) onder de aandacht zal brengen distributeurs en producenten. Daarbij belooft het Filmfonds in de eerste helft van 2012 het financieel protocol aan te passen zodat filmmakers ook de kosten voor ondertiteling gefinancierd kunnen krijgen. SOAP! hoopt dat wanneer ook het Filmfonds onze wensen onder de aandacht brengt van distributeurs en producenten zij de noodzaak meer gaan inzien.

Ondertiteling in de bioscopen vindt in Nederland nog alleen plaats als er sprake is van een speciale voorstelling voor doven in slechthorenden. Het Nederlands Filmfonds organiseert ook in 2011 weer een programma voor doven en slechthorenden. Het lukt hen echter niet voldoende fondsen te werven, waardoor slechts drie films wordt voorzien van tolk of ondertiteling. Aan de andere kant valt ook ieder jaar de animo onder de doven en slechthorenden in Nederland enorm tegen. Wat de reden daarvoor is blijft onduidelijk.

Digitale televisie

SOAP! ontvangt in 2011 meer dan voorgaande jaren problemen over de ondertiteling bij digitale televisie (dVB-ondertiteling). DVB-ondertiteling kun je ook, net als de teletekst-ondertiteling, naar wens aan of uit zetten. Maar dVB is technisch veel geavanceerder dan teletekst en zal in de toekomst uiteindelijk teletekst vervangen. Echter er is veel verschil in de kwaliteit die door de verschillende providers (UPC, Ziggo, etc) geleverd wordt. Sommige providers zenden dVB-ondertiteling helemaal niet uit. Bij anderen zijn er op sommige momenten grote problemen op een bepaalde zender, wordt de ondertiteling te laat ingezet of hapert de ondertiteling teveel. In deze situaties wijst iedereen naar elkaar en lijkt er geen prioriteit te liggen in het oplossen van de problemen. SOAP! heeft in 2011 een werkgroepje opgericht om de problemen te inventariseren. SOAP! heeft tevens de publieke omroep aangesproken op hun verantwoordelijkheid de ondertiteling voor de doelgroep goed te

regelen. Ook zij zijn er bij gebaat dat de afstemming met de verschillende providers goed loopt. SOAP! vindt het tevens belangrijk dat gebruikers op de hoogte gebracht worden van providers die wel goede dvb-ondertiteling leveren en providers die dat niet doen. Aan de hand van een eerste inventarisatie blijkt dat alleen UPC goede dvb-ondertiteling levert.

Uitzending Gemist

Naast de klachten omtrent dvb-ondertiteling, ontvangt SOAP! ook veel klachten over de ondertiteling bij Uitzending Gemist. De publieke omroep geeft als belangrijkste reden hiervoor dat NPO Ondertiteling geen verplichting heeft om ervoor te zorgen dat alles wat eerder op de publieke netten met ondertiteling te zien is geweest, ook op Uitzending Gemist ondertiteld wordt. Hierdoor zijn er beperkte financiële en dus technische middelen om de ondertiteling op de site te verzorgen. Onze inspanningen om dit toch te verzorgen zijn dus naar 'best effort'. SOAP! zou graag zien dat hier een verbetering in werd gemaakt.

Bezuinigingen Publieke Omroepen

In 2011 zijn bezuinigingen afgekondigd voor de NPO. SOAP! heeft haar zorgen geuit ten aanzien van deze bezuinigingen. De zorgen van SOAP! zijn voornamelijk gericht op het waarborgen van de kwantiteit en de continuïteit van ondertiteling, kwaliteitsverbetering en ondertiteling van de themakanalen. Inmiddels is duidelijk geworden dat op veel gebieden de bezuinigingen al worden doorgevoerd. Voor de ondertitelafdeling is de reorganisatie echter opgeschort. Eerst zal een onderzoek komen naar de gevolgen van personeelsreductie op deze afdelingen.

Maart 2012,
Inge Doorn
Projectleider SOAP!